

Sayı: 2021/0197-BU

11 Ocak 2021

**T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKARA**

Konu: Türkiye’de Varış Limanında Oluşan Demuraj Giderlerinin Beyanı ve Cezai Müeyyideler Hk.

İlgi: 03.06.2004 tarih B.07.0.GEL.0.55/5514-399/24977 sayılı T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü yazısı

Ülkemiz limanlarına, deniz yoluyla ve konteyner içerisinde gelen eşyalar için Taşıyan (Nakliye Firması) tarafından ithalatçı firmaya; gümrük işlemlerinin tamamlanması, eşyaların konteyner içerisinden tahliye edilmesi ve ardından konteynerin taşıyan tarafından gösterilen yere/depoya teslimi için (armatöre göre değişmekle birlikte) ortalama 7 gün, 14 gün, 21 gün gibi “serbest süreler” tanınmaktadır. Verilen bu sürelerin aşılmasından sonra konteynerin boş olarak teslimi durumunda, serbest süreden aşılın süre kadar taşıyan tarafından “Demuraj” gideri adı altında bir ücret talep edilmekte ve bu ücrete ait fatura KDV Kanunu 14. Maddesine göre KDV’den istisna olarak düzenlenmektedir.

KDV Kanunu 14. Maddesinde; “**Transit taşımacılık: Madde 14 - 1. Transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık işlerinde, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek taşıma işleri vergiden müstesnadır. 2. Bu istisna, ikametgâhı, kanuni merkezi ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan mükelleflere, ilgili ülkeler itibariyle karşılıklı olmak şartıyla tanınır. 3.** Maliye Bakanlığı, bu istisna uygulamasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.” İbareleri yer almaktadır. Ayrıca bu konuda, Maliye Bakanlığı – Gelirler Genel Müdürlüğü’nün B.07.0.GEL.0.55/5514-399/24977 Sayılı 03/06/2004 tarihli özelgesinin sonuç bölümünü içeren son paragrafında;

“....Dolayısıyla gemilerle yapılan konteyner taşımacılığı sırasında konteynırların makul bir sürenin üzerinde meşgul edilmesi nedeniyle yapılan ve **konteyner demurajı olarak adlandırılan ödemenin de bu kapsamda değerlendirilmesi ve taşımacılık istisnası kapsamına giren işlemler dolayısıyla tahsil edilmesi halinde de katma değer vergisi hesaplanmaması gerekmektedir.**” denilmektedir.

Konuyla ilgili Genel Müdürlüğünüzün 2009/32 sayılı genelgesinin sonuç bölümünde; “*Bu çerçevede;*

-*Demuraj giderlerinin taşıma bedellerinin içinde mütalaa edilmesi,*

-*Eşyanın giriş liman veya mahalline varışından önceki demuraj giderlerinin (özellikle yükleme limanında yapılan bu kabıl giderlerin) Gümrük Kanununun 27/1-e maddesi kapsamında gümrük kıymetine dahil edilmesi,*

-*Eşyanın giriş liman veya mahalline varışından sonraki demuraj giderlerinin Gümrük Kanununun 28 inci maddesinde belirtilen koşullarla eşyanın gümrük kıymetine dahil edilmemesi,*

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

-Ancak söz konusu unsurların her durumda KDV matrahına dahil edilmesi, gerekmektedir.” denilmektedir.

Bağlantınız Gümrük idareleri, sonradan yaptıkları denetim ve kontrollerde, Taşıyan (Nakliyeciler firma ve acenteler) dan elde ettikleri Demuraj faturalarında yer alan konşimento numaraları ile gümrük beyannamelerinde yer alan konşimento numaralarını eşleştirmekte, ilgili genelgenin son cümlesini oluşturan “Ancak söz konusu unsurların her durumda KDV matrahına dahil edilmesi gerekmektedir” ibaresinden hareket ile, KDV Kanunu 21/c maddesinde yer verilen “Beyannamenin tescil tarihi” ayrımını gözetmeksizin, oluşan tüm demuraj giderinin Gümrük beyannamesinin Gümrük Vergisi veya KDV matrahına dahil edilmesi gibi bir sonuç çıkartarak ve hatta gümrük beyannamesinin tescilinden sonra oluşacak giderin de 2 sayılı KDV beyannamesi ile tahsil edilip edilmediği yönünde araştırma – sorgulama yapmakta ve elde edebildiği ve yorumlayabildiği bilgiler üzerinden Gümrük Kanunu 234/1. Maddesi hükümlerine göre cezai müeyyide uygulamalarına gitmektedir. Konunun, Yükümlüler ile Gümrük idareleri arasında ihtilaf yaratması sebebi ile son zamanlarda idari yargı organlarında külfeti ağır birçok davaya sebep olduğu görülmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, Demuraj giderlerinin Türkiye limanlarına varış yerinden sonra oluşması durumunda vergilendirmenin aşağıdaki şekilde uygulamaya konulması gerektiği mütalaa edilmektedir.

1. Serbest Süre (Free Time) içerisinde Gümrük beyannamesi tescil edilmesi halinde; demuraj oluşmayacağı için (yurt dışında oluşmuş bir demuraj faturası da yoksa) Gümrük beyannamesinde Gümrük Vergisi Matrahına ve KDV Matrahına herhangi bir ilave yapılmaması gerektiği;
ÖNEMLİ NOT: Yurt dışında oluşmuş demurajlara ait faturaların olması durumunda Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü’nün 2015/13 Genelgesinde belirtilen “BİLGE Sistemi detaylı beyan modülü üzerinde “Yurt Dışı Diğer” olarak tanımlanan alana girilecek verilerin etkin kullanılabilmesi amacıyla ayrılan alt bölümlerden “Demuraj Giderleri” alanına girilmesi yoluyla (tıpkı navlun giderleri gibi) Gümrük Vergisi Matrahına dahil edilmesi gerektiği açıktır.
2. Gümrük beyannamesinin tescil tarihinde serbest süre (Free Time) zamanı dolmuş ve bir demuraj bedeli oluşmuşsa buna ilişkin fatura varsa; Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü’nün 2015/13 Genelgesinde belirtilen “BİLGE Sistemi detaylı beyan modülü üzerinde “Yurt Dışı Diğer” olarak tanımlanan alana girilecek verilerin etkin kullanılabilmesi amacıyla ayrılan alt bölümlerden “Demuraj Giderleri” alanına bu tutarın girilmesi yoluyla (tıpkı navlun giderleri gibi) Gümrük Vergisi Matrahına dahil edilmesinin 2009/32 Genelgenin son bölümü ile Gümrük Kanunu 28 madde hükmüne **aykırı olacağından Yurt İçi Giderler kapsamında sadece KDV matrahına dahil edilmesi gerektiği;**
3. Gümrük beyannamesi tescili esnasında eşyanın Türkiye Liman giriş yeri/mahalline varışından sonra oluşmuş Demuraj giderinin faturası henüz düzenlenmediği için bilinmesi mümkün değilse, öncelikle tescil tarihine kadar olan kısım için fatura tedarik edilmesi, bu mümkün olamıyorsa tıpkı ardiye bedelleri gibi yaklaşık bir bedel konularak Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü’nün 2015/13 Genelgesinde belirtilen “BİLGE Sistemi detaylı beyan modülü üzerinde “Yurt Dışı Diğer” olarak tanımlanan alana girilecek verilerin etkin kullanılabilmesi amacıyla ayrılan alt bölümlerden “Demuraj Giderleri” alanına bu tutarın girilmesi yoluyla (tıpkı navlun giderleri gibi) Gümrük Vergisi Matrahına dahil edilmesinin 2009/32 Genelgenin son bölümü ile Gümrük Kanunu 28 madde hükmüne **aykırı olacağından Yurt İçi Giderler kapsamında sadece KDV matrahına dahil edilmesi gerektiği;**

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

4. Beyanname tescil tarihinde serbest süre (Free Time) zamanı dolmuş ve bir demuraj bedeli oluşmuşsa ve Demuraj oluştuğu halde fatura veya tutar bilgisi sonraki bir tarihte elde edilecek ise Gümrük Yönetmeliği 53. Maddenin 5. Fıkrası hükmüne istinaden İstisnai Kıymet ile beyanda bulunulması ve Demuraj faturasının düzenlendiği tarihi takip eden ayın 26. Gününe kadar Gümrük İdaresine başvurularak, Demuraj faturasında veya ekli belgelerinde tescil tarihine kadar oluşan demuraj ücretinin (tescil tarihinden sonra oluşan Demuraj ücretinin ayrı gösterilmiş olması kaydıyla) Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 2015/13 Genelgesinde belirtilen "BİLGE Sistemi detaylı beyan modülü üzerinde "Yurt Dışı Diğer" olarak tanımlanan alana girilecek verilerin etkin kullanılabilmesi amacıyla ayrılan alt bölümlerden "Demuraj Giderleri" alanına bu tutarın girilmesi yoluyla (tıpkı navlun giderleri gibi) Gümrük Vergisi Matrahına dahil edilmesinin 2009/32 Genelgenin son bölümü ile Gümrük Kanunu 28 madde hükmüne **aykırı olacağından Yurt İçi Giderler kapsamında sadece KDV matrahına dahil edilmesi gerektiği**; Ancak KDV Kanunu 21/c hükümlerine göre tescil tarihinden sonraki demuraj tutarının (faturada ayrı gösterilmiş olmak kaydıyla) gümrük beyannamesinin KDV matrahına (yurt içi gider alanına) dahil edilmesi yerine 2 Sayılı KDV Beyannamesi ile ithalatçı firmanın bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan edilmesi yoluyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafında işlem tesis edilmesi gerektiği;
5. İlgili Gümrük beyannamesinin tescilinden sonra oluşabilecek demuraj giderlerinin, her ne kadar KDV Kanunu 14. Maddesi hükmü gereği faturaları KDV'den müstesna olarak ithalatçılara düzenleniyor olsa da (tıpkı ardiye faturası gibi) bu faturaların ithalat işlemleriyle ilgili olmaları nedeniyle gider yazılabilmesi için mutlaka KDV lendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Bu kapsamdaki faturaların KDV Kanunu 21/C hükmü gereği İthalat beyannamesine konu edilemeyeceği açık olduğuna göre, bahse konu teslim veya hizmet bedeli üzerinden hesaplanacak verginin, teslim veya hizmeti yapanlar tarafından değil de, bu işlemlere muhatap olanlar tarafından kısmen veya tamamen vergi sorumlusu sıfatıyla beyan edilip ödenmesi gerektiği için Hazine ve Maliye Bakanlığı yetki alanına giren 2 Sayılı KDV Beyannamesiyle ödenmesi gerektiği,

Bu itibarla, 2009/32 sayılı genelgenin uygulanması hususunda yukarıda açıklamaya çalıştığımız konular ve ilgede kayıtlı Maliye Bakanlığı'nın özeldesı bağlamında Makamlarınızca bir açıklama getirilmesinin, Gümrük idarelerinin ve Sanayici/İthalatçı firmaların hukuki ihtilafla neden olan mahkeme süreçlerini engelleyeceği ve yeknesak bir uygulama sağlayacağı konu hakkında yaşanan ihtilafları çözeceği düşünölmektedir.

Görüş ve önerilerimizin Makamlarınızca değerdendirmesine arz ederim.

Serdar KESKİN
İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneđi
Yönetim Kurulu Başkanı

Ek: T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü yazısı

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkölüdür.

Kemeraltı Caddesi Kalaycıoğlu İşhanı No: 35 Kat: 1 - 2 -3 34425 Tophane / İSTANBUL Tel: (0 212) 249 45 00 (Pbx) Fax: (0212) 252 09 62
e-mail: info@igmd.org.tr www.igmd.org.tr

Özelge: Katma Değer Vergisi Kanununun 14. maddesi kapsamında gerçekleştirilen konteynır taşımacılığı faaliyeti sırasında, konteynırların gereğinden fazla meşgul edilmesi nedeniyle taşıtanın taşıyana ödemiş olduğu konteyner demurajı için söz konusu istisna

Sayı:

B.07.0.GEL.0.55/5514-399/24977

Tarih:

03/06/2004

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

Gelirler Genel Müdürlüğü

SAYI :B.07.0.GEL.0.55/5514-399/24977

KONU :

.....

İLGİ: 29.03.2004 tarihli dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçenizde, Katma Değer Vergisi Kanununun 14. maddesi kapsamında gerçekleştirilen konteynır taşımacılığı faaliyeti sırasında, konteynırların gereğinden fazla meşgul edilmesi nedeniyle taşıtanın taşıyana ödemiş olduğu **konteyner demurajı** için söz konusu istisna hükmünün uygulanıp uygulanmayacağı hususundaki Bakanlığımız görüşünün bildirilmesi istenilmektedir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 14. maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 84/8889 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında deniz, hava, kara ve demiryolu ile yapılan yük ve yolcu taşıma işleri katma değer vergisinden istisna tutulmuştur.

Söz konusu istisna kapsamına yabancı bir ülkede başlayıp Türkiye'den geçerek yabancı bir ülkede sona eren, yabancı bir ülkede başlayıp Türkiye'de sona eren ve Türkiye'de başlayıp yabancı bir ülkede sona eren taşıma işleri girmektedir.

Öte yandan, anılan Kanunun 20/1. maddesinde teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu hükme bağlanmış, aynı maddenin 2. fıkrasında ise bedel deyimi "malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamı" olarak tanımlanmıştır.

Sürastarya adı altında düzenlenen demuraj (demurraje) gemi ile yapılan taşımacılık faaliyetinde malların tahmil ve tahliyesinin geç yapılması nedeniyle geminin makul bir sürenin üzerinde meşgul

edilmesi gerekçesiyle taşıyana taşıtan tarafından yapılan bir ek ödeme olup, bu ödeme kural olarak bedelin içinde mütalaa edilmektedir. Dolayısıyla gemilerle yapılan konteynır taşımacılığı sırasında konteynırların makul bir sürenin üzerinde meşgul edilmesi nedeniyle yapılan ve **konteyner demurajı** olarak adlandırılan ödemenin de bu kapsamda değerlendirilmesi ve taşımacılık istisnası kapsamına giren işlemler dolayısıyla tahsil edilmesi halinde de katma değer vergisi hesaplanmaması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.